

Verksamhetsplan och budget 2025

**SVENSK
LUFTAMBULANS**

Foto: Klas Sjöberg

Svensk Luftambulans är ett kommunalförbund med huvudkontor i Karlstad. Medlemmar i kommunalförbundet är regionerna Värmland, Dalarna, Norrbotten och Västerbotten.

Kommunalförbundet ansvarar för att driva ambulanshelikopter verksamhet och annan därtill knuten verksamhet åt medlemmarna samt verka för en nationell samordning av ambulanshelikopter verksamhet.

Innehåll

1	Inledning	2
2	Vision	2
3	Värdegrund	2
4	Uppdrag	3
5	Mål	4
5.1	Långsiktiga mål (2–5 år)	4
5.2	Kortsiktiga mål för Svensk Luftambulans (2025)	4
5.3	Finansiella mål för 2025	5
6	Medlemmarnas förutsättningar	6
6.1	Region Värmland	6
6.2	Region Dalarna	6
6.3	Region Norrbotten	6
6.4	Region Västerbotten	6
7	Budget för 2025	7
7.1	Verksamhet – förutsättningar budget 2025	7
8	Svensk Luftambulans medicinska avdelning	11
8.1	Nuläge	11
8.2	Forskning	11
8.3	Utbildning	11
8.4	Mål Med-SLA 2025	11
8.5	Framtid 3–5 år	12

1 Inledning

Svensk Luftambulans verksamhet består av två delar. Den ena delen är ett flygbolag, inklusive underhållsverkstad och flygskola, som sköter den operativa driften av ambulanshelikopter och ansvarar för de flygtillstånd som verksamheten vilar på. Den andra delen är en medicinsk avdelning, Med-SLA, som samordnar forskning, utveckling och utbildning i samverkan med kommunalförbundets medlemmar.

Operativa helikopterbaserna finns i Karlstad, Mora, Lycksele och Gällivare. Baserna är operativa 365 dagar om året och dygnet runt. Verkstad för tungt tekniskt underhåll och huvudkontoret ligger i Karlstad.

Verksamheten är inriktad på att snabbt och effektivt nå patienter i behov av prehospital akut-sjukvård och intensivvård. Med moderna helikoptrar och högutbildade besättningar, inklusive läkare, sjuksköterskor och piloter, säkerställs att patienter får den vård de behöver direkt på plats och under transport till sjukhus. Verksamheten präglas av hög flygsäkerhet och tillgänglighet, vilket är avgörande för att rädda liv och minska risken för allvarliga komplikationer.

Med-SLA spelar en central roll i att standardisera och utveckla den medicinska verksamheten inom organisationen och ska säkerställa att den vård som ges är av högsta kvalitet.

Kommunalförbundet som samverkansform fungerar mycket bra för de regioner som är medlemmar. I tider där ett allt större fokus läggs på beredskap och kontinuitetsplanering är Svensk Luftambulans en viktig aktör för att tillsammans med medlemmarna säkerställa att en luftburen prehospital intensivvård kan upprätthållas under olika förhållanden. Med detta som bakgrund ser vi ett behov av att samverkan i Sverige stärks ytterligare inom detta område.

Inför 2025 står SLA inför flera spännande utmaningar. Viktiga områden vi vill lyfta fram är:

- Upphandlingsprocess med syfte att säkerställa en utbytesstrategi för befintliga helikoptrar.
- Dialog och aktiviteter för att utöka medlemskretsen.
- Fortsatt arbete och uppföljning av åtgärdsplan för ekonomi i balans.

2 Vision

Svensk Luftambulans (SLA) vision är att verka för nationellt samordnad och jämlik luftburen prehospital akutsjukvård och intensivvårdstransporter av högsta kvalitet, som ökar överlevnad och förebygger allvarliga medicinska komplikationer hos svårt skadade och sjuka patienter. Verksamheten bedrivs med hög flygsäkerhet och bästa tillgänglighet.

3 Värdegrund

- Rädda liv utan att riskera liv - Säkerheten kommer alltid först.
- Prioriteringar sker alltid efter patientens behov.
- Alla människor har lika värde och ska bemötas med empati och respekt.

Värdegrunden innebär att SLA genomsyras av en humanistisk grundsyn där respekten för människors lika och okränkbara värden, jämlikhet och jämställdhet betonas.

Alla patienter och anhöriga ska känna sig säkra och trygga och bli väl bemötta av alla verksamhetens företrädare.

De prioriteringar som verksamheten tvingas göra sker alltid utifrån patientens behov.

Värdegrunden ska prägla medarbetarnas förhållningssätt mot varandra och möten med andra. Allas insatser och synpunkter är viktiga i denna specialiserade verksamhet.

Gott samarbete och goda relationer är en förutsättning för ett väl utvecklat säkerhetsarbete. Alla i ledningen och alla anställda är ansvariga för att säkerheten genomsyrar hela organisationen.

4 Uppdrag

- Svensk Luftambulans (SLA) ska bedriva gränslös avancerad prehospital akut-sjukvård och intensivvårdstransporter av skadade och sjuka patienter på hämtningsplats och under transport till rätt vårdnivå.
- SLA ska samverka med sjukhusbaserad specialistvård för att optimera vårdkedjan i syfte att patienten snabbt får bästa möjliga vård vid tidskritiska sjukdomstillstånd.
- SLA ska utveckla både 3-crew och 4-crew besättningssystem genom uppföljning av verksamhetsstatistik, kvalitetsparametrar och genom att följa och bidra med nya forskningsrön inom luftburen akutsjukvård och intensivvårdstransporter.
- Den medicinska avdelningen (Med-SLA) ansvarar för medicinska frågor relaterade till standardisering, utveckling, utbildning, forskning och samarbete mellan baserna och med övriga aktörer inom intensiv- och akutsjukvård.
- SLA ska bidra som en viktig medicinsk resurs inom regional och nationell katastrofberedskap.
- SLA ska bidra aktivt till att stärka och utveckla en infrastruktur som underlättar ambulanshelikopterverksamhet och intensivvårdstransporter med helikopter nationellt.
- SLA:s medarbetare ska ha hög kompetens såväl inom prehospital akutsjukvård och intensivvård som flygoperativt och tekniskt. Kompetensen ska vara rätt anpassad för den verksamhet som medarbetaren tjänstgör inom.
- Verksamheten ska bedrivas med hög säkerhet och god kostnadseffektivitet.

5 Mål

5.1 Långsiktiga mål (2–5 år)

”Svensk Luftambulans – den nationella ambulanshelikopter- och intensivvårdstransportorganisationen”.

- SLA bedriver en samordnad ambulanshelikopter- och intensivvårdstransportverksamhet i hela Sverige.
- SLA är en förebild för operativa ambulanshelikopterverksamheter med hög tillgänglighet och flygsäkerhet samt god effektivitet.
- SLA är en aktiv part nationellt och internationellt, som driver kvalitetssäkring, forskning och kompetensutveckling inom luftburen prehospital sjukvård och intensivsjukvård.
- SLA är en del av en nationellt gränslös samverkansorganisation för all luftburen helikoptersjukvård.
- SLA:s långsiktiga arbete ska vara en del av att främja en god hälsoekonomi såväl regionalt som nationellt.
- SLA ska stärka sin uthållighetsförmåga vid krissituationer och utveckla sin krishanteringsplan (avser ej haveriplan – hanteras separat).
- SLA har en attraktiv och långsiktig personalstrategi.
- SLA är en formell part som deltar i samverkan kring uppbyggnad och förstärkning av civilt försvar.

5.2 Kortsiktiga mål för Svensk Luftambulans (2025)

- SLA ska fortsatt ha en tillgänglighet om 98 % (exklusive stillestånd p.g.a. väder).
- SLA ska upprätthålla ett väl fungerande management för att säkerställa SLA:s tillstånd.
- SLA ska vara en aktiv part i arbetet med att skapa en nationell struktur för luftburna sekundärtransporter.
- SLA ska ha ett proaktivt förhållningssätt såväl flygoperativt som inom luftburen medicinsk samordning.
- SLA har en ekonomi i balans.
- SLA har startat den formella upphandlingsprocessen med syfte att säkerställa en utbytesstrategi för befintliga helikoptrar.
- SLA har ytterligare stärkt dialog och aktiviteter för att utöka medlemskretsen.

5.3 Finansiella mål för 2025

Svensk Luftambulans ska inte ackumulera vinst utan bedriva verksamhet utifrån självkostnadsprincipen. Följande finansiella mål ska därför gälla för förbundet.

- SLA ska inte ackumulera vinst utan ska ha en budgetprocess och ekonomimodell som utgår från självkostnad.
- Ett eget kapital kan generas genom anslutningsavgifter från nya medlemmar eller överskott i verksamheten. Det ska i huvudsak möta eventuella oförutsedda kostnader samt hantera likviditetsförändringar. Eget kapital utgör till en begränsad omfattning en förutsättning att kunna täcka uppstartskostnader vid anslutning av nya medlemmar
- Storleken på det egna kapitalet för förbundet begränsas till ett belopp motsvarande högst 10 % av balansomslutningen för föregående verksamhetsår, exklusive anslutningsavgifter. Om förbundets egna kapital överstiger begränsningen efter bokslutet skall den överskjutande delen återbetalas till förbundets medlemmar.

Vid beräkning av det egna kapitalet, enligt ovan, ska inbetalda anslutningsavgifter inte medräknas. Återbetalningsskyldigheten gäller således ej för inbetalda anslutningsavgifter, vilka i första hand ska användas till att täcka kostnader i samband med uppstart av nya baser.

6 Medlemmarnas förutsättningar

6.1 Region Värmland

Region Värmland bedriver verksamhet med en helikopter H145. I Region Värmland är besättningssammansättningen läkare, HCM och pilot.

Region Värmland bedöms totalt flyga 464 timmar under 2025. Omkring 80 % av uppdragen är HEMS prehospitala primäruppdrag och 20 % HICAMS sekundärtransporter.

6.2 Region Dalarna

Region Dalarna bedriver verksamhet med en helikopter H145. I Region Dalarna är besättningssammansättningen läkare, HCM och pilot.

Region Dalarna bedöms totalt flyga 491 timmar under 2025. Omkring 80 % av uppdragen är HEMS prehospitala primäruppdrag och 20 % HICAMS sekundärtransporter.

6.3 Region Norrbotten

SLA tog över den operativa verksamheten när tidigare avtal med extern operatör löpte ut 2021-06-01. Region Norrbotten bedriver från 2021-06-01 en verksamhet med en helikopter H145. I Region Norrbotten är besättningssammansättningen läkare, sjuksköterska och två piloter. Region Norrbotten bedöms totalt flyga 606 timmar under 2025.

6.4 Region Västerbotten

SLA tog över den operativa verksamheten 2021-12-28. Region Norrbotten bedriver en verksamhet med en helikopter H145. I Region Norrbotten är besättningssammansättningen läkare, sjuksköterska och två piloter. Region Västerbotten bedöms totalt flyga 703 timmar under 2025.

7 Budget för 2025

Budget för perioden 1 januari till 31 december 2025.

Budget 2025 (i tusentals kronor)	Värmland Bas 201	Dalarna Bas 202	VGR Bas 203	Uppsala Bas 204	Norrbottnen Bas 205	Västerbotten Bas 206	Totalt
SLA Gemensamt	9,995	9,995	5,115	328	17,078	17,082	59,592
Safety & Compliance	33	33	32	-	33	33	163
Crew Training	1,235	1,235	19	1	2,304	2,243	7,037
Flight Operation	65	65	-	-	65	65	258
Part 145 (verkstad, mek på bas)	7,379	7,379	717	22	7,715	7,715	30,928
Ground Operation (baserna)	21,307	20,729	50	9	24,155	23,284	89,534
Air Training Operation (flygskola)	290	290	-	-	290	290	1,160
Continuing Airworthiness (UH avdelning)	8,310	8,310	558	33	10,868	10,868	38,948
Med SLA	941	941	243	609	698	698	4,130
S.a budget 2025	49,555	48,977	6,734	1,002	63,207	62,277	231,751
Ägarbidrag 2024	46,692	47,541	6,872	964	61,494	59,326	222,889
Ökning belopp	2,863	1,436	-138	38	1,713	2,951	8,862
Ökning %	6.13%	3.02%	-2.01%	3.97%	2.78%	4.97%	3.98%

7.1 Verksamhet – förutsättningar budget 2025

Framtidsutveckling

SLA som kommunalförbund är en samverkansform som fungerar mycket bra för de regioner som är medlemmar. En av de viktigaste åtgärderna för att skapa en bra ekonomisk grund för framtiden är att ytterligare någon region ansluter sig som medlem. Det skulle bidra till en bättre kostnadsutjämningsseffekt bland nuvarande medlemmar. SLA skulle genom sitt nuvarande upplägg och organisation kunna erbjuda en bra och kostnadseffektiv helhetslösning för en ny medlem.

Med hänsyn tagen till hur många regioner som idag saknar egen helikopter samt med stöd i den målsättning som finns för förbundet om att uppnå en nationell samordnad organisation, behöver frågan fortsatt hanteras aktivt.

I tider där ett allt större fokus läggs på beredskap och kontinuitetsplanering är SLA en viktig aktör för att tillsammans med medlemmarna säkerställa att en luftburen prehospital intensivvård kan upprätthållas under olika förhållanden. Med detta som bakgrund ser vi också ett behov av att samverkan stärks ytterligare inom detta område i Sverige.

En tät dialog behövs med respektive medlem utgående från den ambitionsnivå som man vill ha i relation till nuvarande uppdrag. Det som i hög grad avgör kostnadsutvecklingen är den ambitionsnivå som våra ägare anger i sitt uppdrag till SLA. Det inbegriper vår grad av tillgänglighet och vilken uppdragsprofil som ska levereras. Uppdragsprofilen är kopplad till såväl kontinuerliga utbildningsinsatser för operativ personal, som hantering och upprätthållande av ytterligare tillstånd.

Under de senaste åren har omvärldsfaktorer som ränteutveckling, valutakurser och bränsle-kostnader påverkat SLA. Åtgärder har vidtagit för att bidra till en mer långsiktig och stabil situation. Erfarenheterna har gjort det gällande att SLA:s verksamhet är känslig för olika händelser i omvärlden och det är svårt att förutse vad som väntar.

Styrkan i relation till kostnaderna för kommunalförbundet är att SLA i sådana lägen är mindre känslig avseende vår redundans och kapacitet i relation till det SLA äger och underhåller i egen regi.

Med-SLA

Behovet om att förstärka SLA:s medicinska samordning och avdelning (Med-SLA) är alltså en prioriterad och viktig fråga för medlemmarna. En ytterligare justering av budgetutrymmet för Med-SLA är på sikt nödvändig för att upprätthålla en fortsatt bra nivå men också kunna vidareutveckla samordningen inom områdena utbildning, utveckling och forskning. Det finns ett intresse från regioner som idag inte är medlemmar om att ingå i olika samverkansformer avseende Med-SLA.

Uppräkningsbehov av ägarbidraget 2025

En grundförutsättning för att kunna fortsätta bedriva verksamheten i samma omfattning som idag, är en årlig uppräknings av ägarbidraget. Det som i hög grad avgör kostnadsutvecklingen är olika omvärldsfaktorer som påverkar SLA samt den ambitionsnivå som våra ägare anger i sitt uppdrag till SLA.

Kostnader och kostnadsutveckling för att bedriva verksamheten är jämförbara med övrig verksamhet i hälso- och sjukvård. Skillnaden är att SLA:s verksamhet vilar på fyra tillstånd som vi har en skyldighet att upprätthålla med god kvalitet och ekonomisk stabilitet för att få fortsätta att bedriva flygverksamhet. Detta granskas årligen av Transportstyrelsen.

Åtgärdsplan för ekonomi i balans

Den ekonomiska åtgärdsplanen förväntas ge en fortsatt effekt under 2024. Framför allt är en viktig åtgärd att skapa en stabilitet avseende räntekostnader. Beslut om att godkänna förslag om omplacering av lån samt ett gemensamt borgensåtagande kommer att fattas av respektive regionfullmäktige under hösten 2024. Viss effekt bör uppnås under 2024 och 2025 samt full effekt under 2026.

För åren 2024 och 2025 kan effekten från reglering av utträdet för VGR och Region Uppsala tillgodogöras SLA. Denna effekt försvinner år 2026 varpå en större fördelning av gemensamma kostnader bland nuvarande medlemmar behöver ske. Med detta som bakgrund är dialogen med potentiella nya medlemmar av stor vikt för att skapa bra ekonomiska förutsättningar inför framtiden.

Eftersom SLA har en relativt begränsad verksamhet och begränsade förutsättningar att möta snabba ändringar är det svårt att hitta områden för besparingar utan att påverka tillgängligheten i SLA:s uppdrag från medlemmarna. Under 2023 fattades beslut om en åtgärdsplan för ekonomi i balans. Planen följs alltså och fortsatt under år 2025. Planen omfattar följande områden:

- Förutsättningar för att minska antalet flygtimmar
- Avyttra reservdelar som inte behövs i verksamheten
- Beslut och hantering av framtida långivare

- Fortsatt arbete med ränte- och valutasäkring
- Strategiskt arbete för att utvidga medlemskretsen
- Avtal om samverkan avseende Med-SLA
- Nyttja del av utrymmet från regleringen av utträde för att balansera kostnader
- Ta fram en ekonomisk flerårsplan

Det sker en kontinuerlig uppföljning med syfte att minska SLA:s kostnader. Ett fördjupat arbete sker internt, framför allt inom personalområdet, i så stor utsträckning som det går utan att det påverkar SLA:s förutsättningar att behålla sina fyra tillstånd och utan att orsaka en minskad tillgänglighet.

Ett återställt underskott fördelas och återbetalas till medlemmarna vid årets slut, enligt en tidigare beslutad princip.

Utbyte av befintliga helikoptrar

Behov av ett utbyte av de tidigast inköpta helikoptrarna närmar sig och en upphandlingsstrategi har tagits fram. En upphandlingsprocess avseende nya helikoptrar kommer att ta tid, minst ett år, och leveranstiden för en ny helikopter är idag ca två år. Det innebär att ett beslut om att starta en upphandling är viktigt för att inte hamna i en situation där nuvarande helikoptrar orsakar ökade kostnader till följd av reparationer och kostsamma uppgraderingar. Det finns en ökad risk för längre tider av stillestånd för verksamheten kopplat till detsamma.

I samband med upphandlingsarbetet kommer en specifik finansieringsstrategi att tas fram. En viss osäkerhet finns kring specifika kostnader för själva upphandlingsprocessen. Med stöd av en förstudie och val av tillvägagångssätt kommer detta senare att kunna preciseras. Kostnader för upphandlingsprocessen förutses hamna på år 2025 och 2026.

Uppräkningsbehov av ägarbidraget 2025

Inför 2025 finns behov av en uppräknings av ägarbidraget för kommunalförbundet SLA som motsvarar 3,98 %, detta för att kunna hantera verksamheten i enlighet med medlemmarnas uppdrag. Inom ramen för denna uppräknings kan det finnas skillnader mellan medlemmar/baser. Skillnaderna grundar sig på en olikartad uppdragsvolym och ränteutvecklingen kopplat till lån för helikoptrar. Det saknas dock marginaler för oförutsedda händelser.

	Budget 2024	Budget 2025
Löneers, pensioner och social avgifter	116 101	117 477
Övriga personalkostnader	9 785	9 780
Verksmahetanknutna tjänster	277	822
Övriga kostnader och tjänster	67 535	72 946
Avskrivningar	22 546	22 691
Räntekostnader	10 644	8 035
lån av ägarbidrag för 2025	- 4 000	-
	222 888	231 751
uppräknings		3,98%

Plan för 2026 och 2027

Inför 2026 och 2027 finns ett uppräkningsbehov av ägarbidraget motsvarande 3,49 % för 2026 samt 2,85 % för 2027 (se tabellen nedan). 2026 försvinner den reglering från utträdet som VGR och Region Uppsala ersatt SLA för. Det innebär att dessa kostnader kommer att fördelas på kvarvarande medlemmar, med undantag för Med-SLA där Region Uppsala kvarstår via ett avtal.

	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027
Löneers, pensioner och social avgifter	116 101	117 477	121 583	125 891
Övriga personalkostnader	9 785	9 780	10 024	10 024
Verksamhetsanknutna tjänster	277	822	840	868
Övriga kostnader och tjänster	67 535	72 946	77 904	81 287
Avskrivningar	22 546	22 691	22 384	21 995
Räntekostnader	10 644	8 035	7 096	6 610
Lån av ägarbidrag för 2025	- 4 000	-	-	-
	222 888	231 751	239 831	246 675
uppräknig		3,98%	3,49%	2,85%

8 Svensk Luftambulans medicinska avdelning

SLA:s medicinska avdelning (Med-SLA) består av en forskningsansvarig och en utbildningsansvarig. Dessa leds av en medicinskt samordningsansvarig läkare. Med-SLA:s arbetsuppgifter är av en samordnande och understödande karaktär. Målsättningen är god vård av hög medicinsk kvalitet i medlemsregionernas verksamheter. Med-SLA är också SLA:s interna organisationsstöd avseende medicinsk kompetens.

Två medlemsregioner har lämnat kommunalförbundet. Region Uppsala har dock gett uttryck för att man önskar stanna kvar i det medicinska samarbetet. Med-SLA har redan sådana informella samarbeten av olika omfattning med andra externa regioner. En utveckling med formella avtal med fler regioner om medicinskt samarbete, utan medlemskap i SLA, kommer att ställa högre krav på Med-SLA.

8.1 Nuläge

Med-SLA:s utbildnings- och forskningsstöd är etablerat och förankrat hos samtliga medlemsregioner med målsättning om fortsatt medlemskap i SLA.

Ett gemensamt kvalitetsregistreringssystem används sedan början av 2023. Gemensamma M&M-möten genomförs månatligen. Medicinskt ledningsansvariga (MLA) från samtliga medlemsregioner samverkar kontinuerligt, bl.a. genom månatliga möten.

8.2 Forskning

Med-SLA bedriver och samordnar framgångsrik och internationellt erkänd medicinsk forskning som involverar flera av medlemsregionerna.

8.3 Utbildning

Med-SLA planerar utbildning för HCM-personal på baserna i Mora och Karlstad. Med-SLA har beredskap för att göra motsvarande utbildning även för läkarna vid samma baser. En utbildningsgrupp finns med deltagare samtliga baser. AMTT-kurser genomförs årligen.

8.4 Mål Med-SLA 2025

- Fortsatt utveckling av vårt gemensamma kvalitetsregistreringssystem.
- Fortsatt insamling av kvalitetsdata. Definiera ett urval av variabler som kan redovisas kontinuerligt där även jämförelser mellan baser kan göras.
- Delta i arbetet för att skapa ett nationellt kvalitetsregister för prehospitala förstärkningsenheter i Sverige. Här ingår även förstärkningsenheter utanför SLA.
- Gemensamma M&M-möten ska genomföras digitalt, en gång per månad.
- Arbeta för standardisering mellan baserna.
- Enas om 1–2 gemensamma medicinska Standard Operating Procedures (SOP).
- Ta fram en plattform där SOP och annan medicinsk information kan delas mellan baserna.

- En utvecklingsansvarig inom Med-SLA finns på plats och utgör en självklar del av ledningen av Med-SLA tillsammans med samordnare, forskningsansvarig och utbildningsansvarig.
- Utbildningsgruppen ska enas om och hos medlemmarna förankra utbildningsplaner som passar alla medlemsregioner.
- Med-SLA ska vara aktiv inom flera pågående forskningsprojekt.

8.5 Framtid 3–5 år

- Med-SLA ska vara en samordnande kraft mellan medlemsregionernas medicinska verksamheter.
- Med-SLA ska ha tecknat avtal med intresserade externa regioner.
- MLA-grupp, utbildningsgrupp och forskningsgrupp är etablerade forum där samtliga medlemsregioner och regioner med avtal aktivt deltar.
- En samordnad beredskap finns för en gemensam hantering av särskilda händelser.
- Gemensamma parametrar för kvalitetsregistrering används för att utvärdera och utveckla verksamheterna.
- Gemensamt utformade och individuellt anpassade utbildningsprogram genomförs både på de lokala baserna och vid centralt arrangerade utbildningsinsatser.
- Gemensamma medicinska kvalitetssäkringsmöten genomförs regelbundet med alla baser.
- Forskningsprojekt pågår, som involverar alla operativa baser.
- Med-SLA skall vara etablerat som nationell remissinstans avseende relevanta frågeställningar.
- Svensk Luftambulans förknippas med medicinsk kvalitet inom prehospital intensivvård och prehospital akutsjukvård.